

PORANNA

wychodzi dwa razy dziennie: o godzinie 6-tej rano i o godzinie 2 popołudniu („Gazeta Wieczorna”).

Ceny prenumeraty:

Abonament miesięczny we Lwowie za oba wydania
gazety 2 korony.

Za codzienną dwukrotną dostawę do domu dopłaca
się 60 halerczy.

Z przesyłką pocztową w kraju i monarchii:

miesięcznie. 2 K 50 h. | z dwukrotną 3 K — h.
kwartalnie . 7 . 50 . | wysyłką . . 9 . — .
rocznie . . 30 . — . | pocztową . 36 . — .

W Niemczech miesięcznie 4 K — h
W innych państwach Zw. p. miesięcznie 5 . — .

Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaltowy petitowy
lub jego miejsce 24 hal. Nadesłane za wiersz pe-
titowy lub jego miejsce 80 hal. Po kronice wiersz
2 kor. Nekrologia za wiersz petitowy 60 hal. —
Drobne ogłoszenia po 6 hal. za wyraz, wyrazy
tłustymi czcionkami liczą się podwójnie. Numer
pojedynczy we Lwowie 4 hal., na prowincyi 8 hal.

Nr. 649.

Lwów, piątek 26. kwietnia 1912.

Rok II

Koło polskie o sprawach Kraju. — „Panowie Wiednia” znów górą.

Izba posłów.

(70 posiedz. XXII sesji z dnia 25. kwietnia).

Wiedeń. (TBK.) Prezydent oznajmił, że bar. Rolsberg (czeski agraryusz) złożył mandat.

Izba przystąpiła do dalszego ciągu pierwszego czytania przedłożeń

o ordynacji adwokackiej, notaryalnej i o pokątnej pisarstwie.

Po mowie p. ks. Hladnika (słów. lud.) wybrano mówców generalnych: „pro” p. Ofnera, „contra” p. Stöcklera. Po przemówieniu ich przedłożenie przydzielono komisji prawniczej.

Nastąpiło II. czytanie przedłożenia w sprawie podwyższenia

wolnego od egzekucyi minimum pracy.

Przemawiał poseł Seliger, poczem dyskusję zamknął. Mowca generalny „przeciw” Cegielski postawił rezolucję wzywającą rząd, aby organom egzekucyjnym zwłaszcza w Galicyi udzielono napomnienia, by przestrzegały ściśle postanowień § 251 i 252 ordynacji egzekucyjnej.

Projekt ustawy uchwalono w II. i III. czytaniu wraz z rezolucją Cegielskiego.

Z kolei przyjęto bez dyskusyi w II. i III. czytaniu uchwaloną przez Izbę panów ustawę o uznaniu zwolenników islamu wyznania hanefityckiego za stowarzyszenie religijne.

Nastąpiła dyskusja nad nagłośnią wniosku w sprawie reformy podatku domowoczynszowego. Dinghofer uzasadniał nagłość.

Na tem posiedzenie zamknął.

Na wczorajszym posiedzeniu dokonano wyboru członków komisji wodnej (Wasserrechtlicher Ausschuss) oraz uzupełniającego wyboru do delegacji, wybrano mianowicie posła Romańczuka w miejsce Ceglińskiego.

Wniosek p. d'Elverta w sprawie rozpoczęcia budowy kanału Dunaj-Odra z odgałęzieniem Berno-Lundenburg przekazano komisji wodnej.

Wśród wpływów znajduje się interpelacja p. Lasockiego w sprawie popierania przez państwo rolników, którzy ponieśli szkodę z powodu zarazy bydłowej; interpelacja p. Reizesa i tow. w sprawie nieuwzględnienia ludności żydowskiej w projekcie galicyjskiej sejmowej reformy wyborczej.

W skład komisji wodnej z Galicyi weszli pp. Angermann, Budzynowski, Cegliński, Czaykowski, Daszyński, Głabiński, Hołubowicz, Kęzior, Leo, Rosner, Zieleniewski.

Następne posiedzenie Izbv dziś.

Koło polskie.

Szkoły kresowe. — Pragmatyka urzędnicza. — Zapomogi. — Porozumienie czesko-polskie. — Drogi krajowe. — Uniwersytet ruski.

Wiedeń. (TBK.) Na wczorajszym posiedzeniu Koła polskiego prezes dr. Leo oświadczył, że w sprawie upaństwowienia szkół średnich TSL w Białej od 1. września b. r. przyszło do Koła przeszło 200 petycji z kraju. Rada szkolna krajowa uchwaliła już przedłożyć wniosek na upaństwowienie gimnazjum realnego w Białej, zaś w sprawie seminarium nauczycielskiego wdrożone zostały przygotowawcze czynności, celem korzystnego załatwienia tej sprawy tak dla Kęt jak i dla Białej. W jednym z tych miast będzie mianowicie seminarium, w drugim szkoła fachowa, co odpowie życzeniom konferencji posłów odbytej podczas ostatniej sesji sejmowej. W przyszłym tygodniu przed II. czytaniem przedłożenia o pragmatyce służbowej odbędzie się posiedzenie Koła w tej sprawie, na którym p. Stesłowicz złoży szczegółowe sprawozdanie i zapadną uchwały Koła.

Prezes ministrów zawiadomił prezesa Koła, że rząd wyasygnował z funduszy państwowych 400.000 koron na dalszą akcję zapomogową dla zakupna paszy. Ponadto przyręczone zostało ze strony rządu poparcie dla kraju z powodu powodzi na naprawę dróg i mostów.

Prezydium Rady narodowej doniosło, że komitet wykonawczy Rady uchwalił przyjąć propozycję Rady narodowej czeskiej w sprawie rozpatrzenia stosunków polsko-czeskich na Śląsku i w tym celu wybrał 4 członków z komisji, mającej się składać z 8, która ma rozważyć, w jakich miejscowościach i w jakich sprawach możliwe jest ugodowe załatwienie sporu. Jako tych członków Rada m. poleca dr. E. Adama, dr. Ant. Górskiego, ks. Londzina i pastora Michejdę.

Wydział kr. na podstawie ankiety w sprawie państwowego projektu ustawy o chorobach zakaźnych, domaga się przeprowadzenia odpowiednich poprawek. Prezes wzywa członków odośnej komisji, by podczas obrad wpłynęli na zmianę projektowanej ustawy. Z podobnem wezwaniem zwraca się prezes do członków komisji w sprawie projektu ustawy o ochronnem wychowaniu i o prawie karnem dla młodzieży, zalecając uwzględnienie wniesionych w tej sprawie petycji przez krakowską sekcję kr. komitetu dla spraw ochrony dzieci i rady opiekuńczej w Krakowie.

W kwestyi gospodarstwa drogowego w kraju, w szczególności budowy dróg konkurencyjnych oraz konserwacji i przebudowy

dróg pow. i gm. I. kl. musi Koło, zdaniem prezesa wdrożyć odpowiednią akcję, by część ciężarów przenieść na państwo, powiaty bowiem nie są w stanie pokryć wzrastających w zastraszający sposób wydatków drogowych. Sprawa ta posiada pierwszorzędne znaczenie nie tylko dla powiatów ale i dla całej akcji uprzedyslowienia kraju, gdyż wygórowane dodatki do podatków utrudniają niezmiernie zakładanie nowych, zwłaszcza fabrycznych przedsiębiorstw.

W końcu oznajmia prezes, że w sprawie założenia uniwersytetu ruskiego odbyło prezydium Koła konferencję z premierem i ministrem oświaty, na której rząd stwierdził ponownie, że bez porozumienia się z Kołem polskiem sprawy tej, jak wogóle żadnej sprawy, dotyczącej stosunków polsko-ruskich załatwiać nie będzie. Komisya parlamentarna Koła odbyła posiedzenie, w którym wzięli też udział profesowie uniwersytetu lwowskiego, zapowiedzieli oni nadesłanie memoriału do Koła. Komisya parl. nie podejmie bez wyraźnej uchwały Koła żadnych kroków w sprawie uniwersytetu ruskiego, ważność jej bowiem wymaga, by została rozpatrzona gruntownie i wszechstronnie na plenarnem posiedzeniu Koła.

W dyskusyi nad powyższem sprawozdaniem zabierali głos w sprawie dróg pp. Götz, Kozłowski, Abrahamowicz, Korytowski, Czaykowski, Rauch.

Min. Długosz wyjaśnia, że w uznaniu ważności budowy dróg konkurencyjnych w kraju, zajął się nią gorliwie po objęciu urzędowania i obecnie ma nadzieję, że uzasadnione żądania Wydziału krajowego będą uwzględnione na konferencji, którą niebawem zwoła ministerstwo robót publicznych na wypadek, gdyby w drodze pisemnej nie było możliwe uzyskać porozumienia. Na wniosek p. Götz a zapadła uchwała:

„Koło polskie poleca prezydium, by wpływem swoim wyjednało u rządu w najkrótszym czasie pełne uwzględnienie żądań Wydziału kraj. w sprawie budowy i utrzymania dróg konkurencyjnych”.

P. Kozłowski dziękuje prezesowi za oświadczenie w sprawie ruskiego uniwersytetu. Mowca rozumie je w ten sposób, że zanim Koło poweźmie decyzję, ani prezydium, jako takie, ani żaden z reprezentantów stronnictw do Koła należących, nie przesądzi sprawy uniwersytetu, ani co do miejsca, ani co do czasu.

P. Dębski przylacza się do tego oświadczenia.

W dalszym ciągu odbyło się posiedzenie poufne, na którym odrzucono wszystkimi głosami przeciw 9 wniosek p. Zamorskiego, zmierzający do wybrania komisji z 7 członków, któ-

raby miała zbadać zarzuty, podnoszone w prasie przeciw p. Stapińskiemu. W dyskusji nad tą sprawą przemawiali pp. Bojko, Korytowski, German i Kozłowski.

Przystąpiono następnie do omówienia spraw będących na porządku obrad Izby. Na wniosek p. Germana uchwalono jednomyślnie głosować w Izbie w sprawie oficyantów i pomocników kancelaryjnych za ustawową regulacją stosunków służbowych tej kategorii funkcjonariuszów zgodnie z wnioskiem komisji, opartym na referacie p. Markla.

Bardzo gorąco przemawiał za tem p. Loewenstein, podnosząc oplakane położenie oficyantów walczących z przywilejami certyfikatów, których położenie także zasługuje na rozpatrzenie.

Po dłuższej dyskusji przyjęto większością głosów wniosek p. Średniawskiego, by członkowie komisji prawniczej Koła polskiego oświadczyli się w komisji Izby przeciwko projektowi nowej ustawy o pokątnej pisarstwie.

Najbliższe posiedzenie Koła wyznaczył prezes na dziś o godz. 12 w południe w sprawie zapowiedzianego ustąpienia marszałka kraju hr. Badeniego.

O zapomogę dla Gródka.

Wiedeń. (Tel. wł.) P. Stesłowicz zgłosił na wczorajszym posiedzeniu Izby posłów wniosek nagły w sprawie wynagrodzenia szkół, powstałych w Gródku Jagiellońskim z powodu powodzi i to tak gminie, jak i osobom prywatnym. Wniosek ten przydzielono komisji zapomogowej.

Konferencja z p. Prangerem.

Wiedeń. (TBK). Komisja bankowa Koła polskiego, która miała się wczoraj udać do j. sekr. Banku austr.-węg. dr. Prangera w sprawie ograniczenia kredytu w Galicji, odroczyła tę konferencję do przyszłego tygodnia z powodu wyjazdu dr. Prangera do Budapesztu.

Program prac Izby.

Wiedeń. (TBK). Pod przewodnictwem prezydenta odbyło się wczoraj posiedzenie konwentu seniorów. Postanowiono, że w przyszłym tygodniu odbędą się posiedzenia pełnej Izby tylko we wtorek i piątek, zaś czwartek i środa pozostaną dla delegacji, jednak i w tych obu dniach według możliwości obradować mają także komisje Izby poselskiej. Porządek obrad Izby doznał uzupełnienia sprawozdaniem komisji gospodarstwa o ustanowieniu fachowych sprawozdawców w kwestyi emigracji i sprawozdaniu komisji prawniczej, o utrzymywaniu pras drukarskich, o ustawie w sprawie ochrony znaku czerwonego krzyża. W końcu postawione będzie na porządku dziennym pierwsze czytanie ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych, z tem zastrzeżeniem, że gdyby tymczasem wpłynęło do Izby sprawozdanie komisji do spraw urzędniczych, o pragmatyce służbowej — będzie miało pierwszeństwo przed tamtymi.

Z obrad komisji.

Wiedeń. (TBK). W komisji kolejowej p. Kuranda postawił wniosek przerwania merytorycznej dyskusji na dni 14, aby dać rządowi możliwość zajęcia stanowiska i rokowań z ministerstwem skarbu w sprawie sanacji ruchu towarowego na kolejach państw.

P. Kolischer podkreślał znaczenie wniosków ref. Heinego dla przemysłu i handlu i żądał poważnego traktowania tych wniosków przez parlament i rząd. Mowca nie uważa, aby sprawozdanie referenta było uprzedmiotowieniem jednostronnych żądań narodowych.

Po mowie ministra Forstera, który oświadczył się za wnioskiem p. Kurandy i dalszej dyskusji, w której przemawiał także p. Rauch, przyjęto wniosek p. Kurandy i posiedzenie zamknięto.

Subkomitet do sprawy zniżek kolejowych wybrał przewodniczącym p. Józefa Neumanna, sekretarzem p. Wróbla.

Wiedeń. (TBK). Kom. prawnicza załatwiła przedłożenie, załatwione już przez Izbę panów w sprawie aparatów do powielania.

Wiedeń. (TBK) Subkomitet komisji ubezpieczenia społecznego odbył wczoraj posiedzenie. Przedstawiciele stronnictw wyjaśnili swe stanowisko w sprawie spornych punktów. P. Biały oświadczył, że Koło polskie nie powzięło jeszcze decydującej uchwały, ale wybrało już podkomitet, który ukończy obrady za parę dni. P. Smitha w imieniu socjalistów oświadczył się przeciw wnioskowi p. Białego i p. Buzka.

Dr. Licht nie podniósł przeciw wnioskowi p. Buzka zasadniczego protestu, jest raczej gotów współdziałać w celu porozumienia z Polakami.

P. Okuniewski rzekł, że Rusini są za ubezpieczeniem niesamodzielnych w ramach przedłożenia rządowego, ale przeciw przymusowemu ubezpieczeniu samodzielnych, natomiast za ich fakultatywnym ubezpieczeniem.

Po dalszej dyskusji, w której zabierali głos także pp. Biały i Okuniewski, subkomitet postanowił proponować pełnej komisji przejście do rozprawy szczegółowej nad przedłożeniem rządowym. Referentem wybrano p. Kreka.

Wiedeń. (TBK). Komisja budżetowa obradowała wczoraj nad zamknięciami rachunkowymi za czas 1904—1910. P. Ellenbogen wniósł, by rządowi udzielić nagany i votum nieufności z powodu przekroczeń, w szczególności z powodu udzielania subwencji Tow. „Austro-Americana“ wbrew uchwale Izby, oraz z powodu podwyższenia subwencji na wystawę łowiecką o 300.000 koron wbrew uchwale komisji budżetowej. Mowca wniósł rezolucję, wzywającą rząd, aby na wypadek udzielenia subwencji z funduszy państwowych na cele sanacyjne, żądał natychmiast od parlamentu uchwały. Podniósł, że fundusze na popieranie rękodziela i ruchu obcych używane bywają na subwencje dla instytucji partyjno-politycznych. Wniósł rezolucję, by rząd corocznie zdawał sprawę z udzielonych kwot z tytułu pożyczek i subwencji.

P. Choc krytykował gospodarkę zapasami kasowymi. Następnie przemawiał p. Głabinski.

Po przemówieniach pp. Mastalki, Kolischera, Ellenhogena i szefa sekcji Engla posiedzenie zamknięto. O następnym zawiadomi członków przewodniczący w drodze pisemnej.

Posłuchania u cesarza.

Wiedeń. (TBK.) Prezes Koła polskiego był wczoraj na posłuchaniu u cesarza.

Wiedeń. (TBK.) Wspólny minister skarbu dr. Biliński był wczoraj na osobnym posłuchaniu u cesarza, które trwało 1½ godziny.

Wiedeń. (TBK.) Arc. Karol Franciszek Józef, który przybył tu z Koiomyi, był wczoraj na osobnym posłuchaniu u cesarza.

„Panowie Wiednia“ znów góra.

Częściowe „odrobienie“ klęski.

Wiedeń. (TBK.). We wczorajszych wyborach ściślejszych w 11 okręgach IV. ciała wyb. do Rady m. Wiednia zdobyli chrześ.-społeczni 7 mandatów, socjaliści 3, wolnomyślni 1 mandat. Z 21 mandatów zdobyli więc chrześ.-społeczni 11 (—3), socjaliści 9 (—2), wolnomyślni 1 (—1) mandat.

W V. dzielnicy pewien konduktor kolejowy, który agitował za kandydaturą chrześ.-społ. uciekając przed goniącymi go agitatorami socjalistycznymi wskoczył do wozu tamwayowego. Gdy goniący chcieli za nim wskoczyć konduktor dał 2 ślepe strzały. Aresztowano go wraz z jednym z agitatorów. W I. dzielnicy wybrano wolnomyślnego Moissla przeciwko znanemu przywódcy chrześ.-społ. Bielohlavkowi.

Wiedeń. (Tel. wł.). Wynik wczorajszych wyborów był dość wielką niespodzianką, przypuszczano bowiem ogólnie po nastroju wyborców onegdaj oraz po liczbach głosów i ich ugrupowaniu partyjnym, że chrześ.-społeczni nie podniosą się z wtorkowej klęski. Trudno na razie ocenić ten niespodziewany zwrot i znaleźć jego przyczyny, trzeba przypuścić, że może tu w grę wchodzić tylko stanowisko stronnictwa radykalnego i nacjonalistycznego niemieckiego oraz separatystycznych socjalistów czeskich.

Nie było akcyi jednolitej — z drugiej strony zaś chrześcijańsko-społeczni zmobilizowali wszystko, co mogli, wystarczy powiedzieć, że udział wyborców wynosił wczoraj 90 proc. uprawnionych. Dotkliwą stratą mimo wczorajszego zwycięstwa jest dla „panów Wiednia“ upadek najpopularniejszego przywódcy Bielohlavka. Właściwa decyzja padnie po wyborach z II koła, już dziś jednak należy stwierdzić, że proces usunięcia z ratusza dotychczasowych jego panów, nie będzie taki prędko.

Rozwiązanie rady m. w Gracu.

Grac. (TBK.) Radę miejską wczoraj rozwiązano.

Z kraju rokowań.

Budapeszt. (TBK.) Lukacs konferował wczoraj z przywódcami Kossutowców Apponyim i Desy'm.

O otwarciu Dardaneli.

Konstantynopol. (TBK.) Słychać, że także ambasada angielska poczyniła u Porty kroki celem otwarcia Dardaneli.

Konstantynopol. (TBK.) Rada ministrów obradowała nad sprawą otwarcia Dardaneli. Prasie nie dali ministrowie wyjaśnień, słychać jednak, że decyzja jeszcze nie zapadła i że wśród ministrów panuje różnica zdań.

Anglia prowokuje.

Konstantynopol. (TBK.). Wobec usiłowania jednego z parowców angielskich przepłynięcia mimo zakazu przez cieśninę Dardaneelską, komenda portowa podała do wiadomości, że okręty, któreby próbowały przepłynąć, będą strzałami armatnimi zatonione.

Mobilizacja Rosji na Kaukazie.

Konstantynopol. (TBK.) Obiega pogłoska, że Rosya wysle jeszcze więcej wojska do Kaukazu.

Włosi wyjątkowo się nie chwala.

Rzym. (Ag. Stefan.) Różne dzienniki podały wiadomość o rzekomem obsadzeniu przez Włochów wysp na morzu egejskim, zwłaszcza Lemnos i Tenedos. Wiadomości te pochodzące bez wyjątku z Konstantynopola są nieprawdziwe.

Kłamstwa włoskie.

Konstantynopol. (TBK.). Ministerstwo wojny zaprzecza doniesieniu Agencji Stefaniego o śmierci Enver-beja skutkiem rany odniesionej. Ministerstwo otrzymało z obozu w Dernie depeszę Enver-beja z daty 21 bm., według której rana, jaką odniósł Enver-bej jeszcze przed 4-ma miesiącami, zagoiła się w ciągu dwóch dni.

O rzeź leńską.

Petersburg. (P. Ag.) W dumie w dalszym ciągu omawiano interpelacje w sprawie zajęć w płuczkarniach złota Towarzystwa leńskiego.

Minister spraw wewnętrznych Makarow oświadczył, że rząd podziela ból przedstawicieli ludu z powodu zajęć i ofiar zaburzeń, jednakże w pełni pochwała(!) postępowanie władz, które miały na celu zapobieżenie dalszym rozruchom. Minister podkreślił charakter polityczny strejku i stwierdził, że wśród przywódców strejku był także Batachow, poseł do drugiej Dumy, który skazany został na 4 lata pracy przymusowej, z której z innymi przywódcami strejku zbiegł. Dalej zauważył mowca, że nieliczni żołnierze, ogółem 110, mieli do czynienia z tłumem siedmiotysięcznym. Urzędowe wiadomości objaśniają, że istniał zamiar rozbrojenia żołnierzy i splądrowania kopalni.

Minister handlu Timaszew oświadczył, że pewne żądania robotników, jak 8-godzinny czas pracy i zapłata za dni strajkowe, są niemożliwe do przyjęcia. Rząd uważa za konieczne przeprowadzenie ścisłego śledztwa w tej sprawie.

Protest przeciw „Królestwu południowemu”.

Beigrad. (Tel. wł.) Protest austro-węgierskiego ambasadora przeciw demonstracyjnemu przyjęciu chorwackich studentów został wniesiony ustnie. Podnosi on głównie to, że wzniesiono okrzyk na cześć króla południowo-słowiańskiego. Ze strony oficjalnej zapewniają jednakowoż, że okrzyk podobny nie pochodzi ani od studentów chorwackich, ani serbskich. Podejrzewają przeto, że uczynił to jakiś prowokator.

Republika prywatnie wypłacalna.

Szanghaj. (TBK.) Ośmiu republikanów zaciągnęło pożyczkę na 2 miliony taelów, aby wypłacić żołd żołnierzom.

Po katastrofie „Titanica”.

Co mówi piąty oficer?

Waszyngton. (TBK.) Piąty oficer „Titanica” Lowe zeznał, że w łodzi ratunkowej czekał około godziny, aż póki nie zamilkły wołania o pomoc. Potem powrócił na miejsce wypadku, gdzie zabrał kilku rozbitków do łodzi. Powracać pierwszej byłoby zdaniem oficera szaleństwem, gdyż musiałby się dostać w mrowie tonących.

Pod sąd.

Waszyngton. (TBK.) Jednego z oficerów okrętu „Titanic”, który chciał wrócić do Anglii, sprowadzono pod eskortą z Nowego Jorku do Waszyngtonu. Także Ismaya i Franklina, którzy prosili o pozwolenie na powrót do N. Jorku, zmuszono do pozostania w Waszyngtonie.

Nowa zbrodnia apaszów.

Paryż. (Tel. wł.) O zamordowaniu wiceszefa oddziału bezpieczeństwa politycy paryskiej opowiada inspektor policyjny Robert: Kiedy weszliśmy na pierwsze piętro lokator Gauzy otworzył nam drzwi do pokoju, w którym było zupełnie ciemno. W tejże samej chwili, w której wiceszef Jouin wszedł do pokoju, rzucił się na niego jakiś człowiek; inspektor Colmar poznał w nim Bonnota. Jouin, Colmar i Bonnot przez kilka minut zmagali się z sobą, poczem Bonnot obu powalił na ziemię. W chwili, kiedy już wszedłem do pokoju, usłyszałem pierwszy strzał, poczem z krótkimi przerwami padło 5 strzałów.

Colmar słabym głosem powiedział do mnie: „Bądź zdrow, przyjacielu umieram”, poczem zemdał. Zdawało się, że już umarł. Bonnot leżał tymczasem na ziemi i nie dawał znaku życia, kiedy jednak do niego przystąpiłem nagle powstał z rewolwerem w ręku, odsunął mnie i dotarł aż do drzwi. Przebiegłszy korytarz dostał się do sąsiedniego mieszkania i wyskoczył z okna na ulicę.

Paryż. (Tel. wł.) Wczoraj obiegała tu, nieustwierdzona zresztą, pogłoska, że Bonnot popełnił samobójstwo.

Bonnotyci w klatce.

Paryż. (TBK.) Policja aresztowała trzech anarchistów: Roulot'a, Duboz'a i Bouchet'a, oraz kochankę Limentowa, Maryę Besse, jako współników bandy Bonnota.

Skon Ks. Ludwika Radziwiłła.

Wiedeń. (TBK.) Jedna z korespondencji donosi, że w Neustift am Walde zmarł wczoraj nagle przybyły tam z Grunden ks. Ludwik Radziwiłł.

Depesze „Ekonomisty”.

Z giełdy.

Wiedeń. (Tel. wł.) Sytuacja na wczorajszej giełdzie była znów rezerwowana a to tak pod wpływem Budapesztu jak i Nowego Jorku. W kulisach wyżej stały tylko Alpiny (z chwilową zniżką) i Skoda — w szrankach dość silne były akcje żeglugi parowej i chorwacki cukier. Spirytus po ostatnich zwykłych uciurach wskutek realizacji. Renty i waluty były bez ruchu. Pod koniec

giełdy zapanowała silniejsza rezerwa pod wpływem wiadomości z Berlina.

Zmniejszenie dostaw ropy.

Wiedeń. (Tel. wł.) „Związek producentów Ropy” otrzymał na lata 1912 i 1913 od rządu ze względu na zmniejszoną produkcję moratorium w sprawie dostawy ropy dla kolei państwowych a to z 30.000 cystern na 26.112 cystern.

Wiedeń. (Tel. wł.) „Fremdenblatt” podnosi myśl, że wobec zmniejszającej się produkcji ropy, rząd powinien przedsięwziąć wiercenia.

KRONIKA.

Kalendarzyk:

Dziś w piątek rzym.-kat. Kłeta i Marcelego. — Gr. kat. Antemona ep.

Wschód słońca o godzinie 4:12 rano, zachód o godzinie 6:29 popołudniu.

Prognoza:

Galicya wschodnia: Przeważnie pochmurno, niepewnie, nieco chłodniej, północno-zachodni mierny wiatr.

Galicya zachodnia: Zmiennie, pochmurno, niepewnie, łagodnie, północno-wschodni mierny wiatr.

Repertuar Teatru miejskiego:

W piątek 26 kwietnia poraz 1-szy (nowość): „Pięciu z Frankfurtu”, komedia w 3 aktach Karola Roesslera. Abonament nr. 32.

Z władz politycznych. Namiestnik przeniósł radcę dworu B. Kieszowskiego z Sambora do Przemyśla oraz radców nam. H. hr. Morstina z Rzeszowa do Sambora i M. Biesiadeckiego z Białej do Lwowa.

Namiestnik porucił kier. starostwa w Przemyślu B. Kieszowskiemu inspekcję starostw: w Brzozowie, Strzyżowie, Rzeszowie, Kolbuszowej, Nisku, Łańcutie, Przeworsku, Jarosławiu, Cieszanowie, Jaworowie i Mościskach, a radcy nam. w Samborze, H. hr. Morstinowi inspekcję starostw: w Krośnie, Sanoku, Łisku, Dobromilu, Starym Samborze, Turce, Drohobyczu, Stryju, Skolem, Żydaczowie i Rudkach.

Nam. przeniósł starostów: Z. Rettingera z Rohatyna do Białej i R. Żurawskiego z Bobrki do Rzeszowa; starszego komisarza pow. W. Gawrońskiego z Mielca do Lwowa; kom. pow.: L. Osuchowskiego z Czortkowa do Złoczowa, E. Jakubskiego ze Złoczowa do Cieszanowa, Emil Tuluk Kulczyńskiego z Cieszanowa do Lwowa, St. Matusińskiego z Zakopanego do Tarnowa, A. Wysockiego z Rzeszowa do Brzeska; konc. nam. L. Fretidla z Tarnowa do Mielca, a prakt. konc. nam. Fr. Rubeniczka ze Lwowa do Czortkowa.

Wybór uzupełniający do Sejmu z miasta Stryja odbędzie się 18. czerwca 1912.

Samobójstwo więźnia. Odsiadujący w Zakładzie karnym przy ul. Kazimierzowskiej karę 3-letniego więzienia Chaim Libowicz, recte Friedman, powiesił się wczoraj w swej celi. Denat użył w tym celu sznurka, który przywiązał do zwisającego z sufitu drutu. Zawiadomiona o wypadku policja wysłała na miejsce komisarza Kandiaka, który spisał protokół. Powód tragicznego kroku nieznany. Libowicz skazany był za zbrodnię podpalenia na 3 lata więzienia.

Opryszek pod kluczem. Podejrzanie policyi lwowskiej, że Michał Marmaros, oddany tuł sądowi karnemu pod zarzutem namawiania do rabunku jest sprawcą rabunku popełnionego ubiegłego roku we Lwowie, okazało się obecnie uzasadnione. Wpłynęło bowiem do policyi lwowskiej doniesienie od jednego z obywateli w Tarnowie, że Marmaros przed przybyciem do Lwowa popełnił rabunek na plantach tamtejszych na pewnej dziewczynie, a czyn ten uszedł mu wówczas bezkarnie z powodu braku dowodów. Później przyznał się bandyta do tego czynu przed znajomym swym, schwytany jednak być nie mógł, gdyż w międzyczasie zbiegł. Obecnie ptaszek znajduje się w klatce i nie uniknie odpowiedniej kary.

Z Rady miejskiej.

O zwyczajnej porze, tj. ze zwyczajnem spóźnieniem, rozpoczęła wczorajsze swe obrady reprezentacja miejska załatwieniem wniosków prezydium wszystkich klubów w sprawie

uczczenia rocznicy śmierci Kołłątaja.

Referował je wiceprezydent dr. Stahl. W myśl jego wywodów uchwalono: 1) Ufundować i umieścić na zewnętrznej ścianie ratusza tablicę pamiątkową z odpowiednim napisem, 2) Zwołać na dzień 2 maja br. nadzwyczajne uroczyste posiedzenie Rady na godzinę 12 w południe z

porządkiem dziennym: a) zagajenie prezydenta, b) przemowa o Hugonie Kołłątaju prof. Zakrzewskiego; 3) Urządzić w dniu 3 maja b. r. o godzinie 1 w poł. uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej z przemową przedstawiciela miasta, 4) przeprowadzenie szczegółów uroczystości polecić komitetowi, w skład którego, prócz prezydium miasta, wchodzi pp. radni dr. Janik, Bol. Lewicki, Thom, dr. Zakrzewski i ks. dr. Szydelski.

Następnie zabrał głos r. Blumenfeld i zgłosił po krótkim uzasadnieniu następujące trzy wnioski nagle.

1) Celem zapobieżenia katastrofie w przemyśle budowlanym z powodu wstrzymania wypłat gotówkowych i pożyczek w listach zastawnych w bankach tutejszych i pozakrajowych i wynikłego stąd zastoju w ruchu budowlanym — wzywa się prezydium miasta i magistrat do podjęcia kroków celem uskutecznienia a conajmniej rozpoczęcia budowy w roku bieżącym projektowanych gmachów, jako to: dyrekcji skarbu, dyrekcji pocztowej, prokuratury skarbu, drugiej szkoły realnej, seminarium nauczycielskiego i uniwersytetu.

2) Wzywa się prezydium, by wspólnie z lwowską Izłą handlową i przemysłową bez zwłoki rozpoczęła kroki celem przeniesienia krajowej szkoły garncarskiej z Kołomyi do Lwowa.

3) Wzywa się prezydium i posłów miasta Lwowa, by u rządu wyjednali dla Galicji wschodniej starostwo górnicze z siedzibą we Lwowie i by równorzędnie robili starania celem utworzenia przy politechnice lwowskiej wydziału górniczego.

Ponadto zainterpelował r. Blumenfeld prezydium miasta o sprawę rampy kolejowej w ul. Żółkiewskiej, wału kolejowego, oraz budowy dworca osobowego na Podzamczu. Mowca zwrócił uwagę, że stosunki w tej dzielnicy są wprost skandaliczne i rada miasta stołecznego nie powinna ich tolerować. Zapytuje tedy mowca, co się z tą sprawą obecnie dzieje, w szczególności, co się stało z ankietą, która w tej sprawie miała obradować w styczniu w Wiedniu.

W odpowiedzi na interpelację p. Blumenfelda oświadczył p. Neumann, że prezydium bardzo gorliwie tą sprawą się zajmuje, że właśnie obecnie wicepr. dr. Stahl bawiąc we Wiedniu urgował załatwienie jej w ministerium kolejowem i że wogóle nie spuszcza się jej z oka. Co do kreowania akademii górniczej w kraju naszym, zawiadamia prezydent, iż odbędzie się wnet ankietą we Lwowie w tej sprawie, a weźmie w niej udział przedstawiciel miasta.

W dyskusji zabrał głos r. Riedl i popierając wnioski r. Blumenfelda, przypomniał dwie inne, piękne sprawy lwowskie, a to konieczność budowy dojazdu do dworca Łyczakowskiego, i budowy nowego gmachu uniwersyteckiego gdyż obecna rudera w ul. św. Mikołaja wali się.

Rektor Pawlewski wyjaśnił przy tej sposobności stanowisko krajowej rady górniczej, która z przybraniem fachowców-ekspertów obradowała w ubiegłym tygodniu nad sprawą wyższej uczelni górniczej w Galicji.

Mimo, iż wnioski r. Blumenfelda zostały zgłoszone jako nagłe, nie zostały one załatwione przez głosowanie, lecz otrzymał głos r. Rawski celem przedstawienia sprawy kupna dwu realności przy pl. Gołuchowskich l. 7. od p. Madera celem przedłużenia ul. Karola Ludwika. W myśl wniosków referenta uchwalono realności te zakupić za cenę 32.000 koron.

Następnie przystąpiono do

porządku dziennego,

i powzięto kilka uchwał ważnych.

Nową sprawą, a to

rozszerzenie cmentarza Łyczakowskiego,

znaną z onegdajszej naszej notatki w „Gazecie Wieczornej”, referował r. Włodzimirski. Zgodnie z jego wnioskiem uchwalono zakupić 1 morg i 36 sążni na cele rozszerzenia cmentarza Łyczakowskiego, który przez to i przez poprzednio zakupione grunty powiększy się o 7 morgów. Przed uchwaleniem tych wniosków zabierali głos pp. Czarnecki, Bardasz i ks. Szydelski.

Przyszła następnie na tapet sprawa subwencji dla teatru ludowego.

Jak wiadomo, Rada miejska uchwaliła w swoim czasie subwencję 500 kor. dla teatru „Nowego” p. Rygierowi. Ponieważ ten teatr nie utrzymał się, przeto komisya teatralna zaproponowała przez usta referenta r. Ciuchcińskiego przeznaczenie tej kwoty dla ewentualnych przyszłych twórców teatru ludowego we Lwowie.

W dyskusyi zabrał głos r. Czarnecki i r. dr. Janik, który zauważył, że kwota ta jest śmiesznie mała, nieproporcjonalna do potrzeb takiego teatru, że więc należy albo dać 5000 kor. na ten cel, albo nad całą sprawą przejść do porządku dziennego. — Rada jednak przyjęła wnioski referenta.

Inne sprawy.

W myśl wniosków r. Ciuchcińskiego załatwiono dalej sprawę sprzedaży kawałka gruntu l. gal. fabryce kwasu węglowego, a w myśl wniosków r. Richtmana postanowiono uregulować szerokość ulicy Łyczakowskiej w ten sposób, iż ma ona mieć na całej swej długości 22 metrów szerokości, gdy dotychczas miała ona w pewnych częściach zaledwie 15 do 16 m.

W tem miejscu o godz. 8 m. 30 prezydent zamknął obrady jawne, a zarządził

posiedzenie tajne.

Na niem nadano prezenty na posady stałych nauczycieli religii mojżeszowej w szkole im. Pirmowicza p. Dawidowi Rubenzahlowi, w szkole wydział. im. św. Marcina p. Józefowi Czermakowi, w szkole żeńskiej im. M. Reja p. Aronowi Streicherowi (ref. r. dr. Przygodzki); posadę koncipisty magistratu nadano praktykantowi koncept. Klaudyuszowi Mazurkiewiczowi (ref. r. Soleski). Dalej przedstawił wiceprezydent dr. Stahl dalsze wnioski w sprawie nominacji w miej. urzędzie budowniczym. Uchwalono mianowicie spensjonowanie st. inż. T. Dziulynskiego, K. Krzyżanowskiego i J. Chowańca, a mianowanie inżynierami w VIII randze pp. Tolłoczki, Barczewskiego, Taroniego, Wolańskiego i Dobrzyckiego. Następnie spensjonowano komisarza koncept. magistratu p. Dyszkiewicz (ref. r. ks. Lenkiewicz) i stabilizowano w m. zakładzie elektrycznym inż. A. Schwarza.

Na tem o g. 10 wieczór zamknięto obrady.

PROCES BANKU PARCELACYJNEGO.

(Trzynasty dzień rozprawy).

W dalszym ciągu rozprawy zeznaje świadek Maurycy Goldberg zaprzysiężony, wezwany dla wyjaśnienia okoliczności, związanych z majątkiem Roztoka. Na pytanie, czy nie obiecywał komu z dyrekcyi jakiej prowizyi w tej sprawie odpowiada świadek, że tylko delegatowi Balińskiemu obiecał 10 tysięcy za trudy i za przyspieszenie interesu. Ale ich nie zapłacił, bo p. Baliński zrzekł się tej prowizyi.

Dr. Grek: Czy zamiana Roztoki dla pana była zrobieniem brylantowego interesu.

Świadek: Jak interes ten zrobiłem, to się ze mnie śmiano. Na Pogórskiej Woli straciłem potem połowę ubieranych zysków. Ale za to nikt nie może być odpowiedzialnym. Konjunktura była wtedy już taka.

Świadek Antoni Stankiewicz starszy 84-letni, em. rotmistrz, b. właściciel dóbr, sprzedał Bankowi w r. 1904 dobra Wola Baraniecka za 135 tys. złr. Na zapytanie dr. Greka stwierdza świadek, że Bank nie przepłacił wcale za ten majątek, był on wart grubo więcej.

Szereg pytań zadaje świadkowi sędzia przysięgły Ichniowski, nie dostaje jednak na to wystarczającej odpowiedzi, gdyż starszy sobie wielu rzeczy nie przypomina.

Jeden szczegół z jego zeznań w śledztwie polega na nieporozumieniu, gdyż twierdził on, że dał dr. Deskurowi w prezencie świecznik żydowski z 2 kandelabrami — z czego wysnuto zarzut przekupstwa. Zabiera więc głos dr. Deskur i opowiada, jak dowiedział się o tem, że p. Stankiewicz chce ten świecznik sprzedać za 84 złr., dał więc pieniądze jadącemu tam p. Huryszowi,

by je wręczył świadkowi. P. Stankiewicz oświadcza, że pieniędzy tych nie otrzymał.

Ponieważ świadek stanowczo twierdzi, że Bankowi sprzedał swój majątek, a nie dał go w komis własny — jak opiewa kontrakt — zwraca się tak dr. Pieracki, jak i prokurator do dr. Deskura z wezwaniem, by wyjaśnił, dlaczego to kupno ubrano w formę interesu komisowo-własnego. Dr. Deskur oświadcza, że w tej chwili uczynić tego nie może ze względu na szacunek dla tego starszka — ale w swoim czasie da wyczerpujące informacje.

Po wyjściu świadka ze sali — dr. Deskur zwraca uwagę, że p. Stankiewicz, jako człowiek podeszły wiekiem, nie może już dobrze oryentować się w szczegółach. Nie chciał mu więc robić przykrości, wykazując w czem się myli. W roku 1904 zgłosił się do p. Stankiewicza ks. Huciński z tem, że Mazurzy chcą kupić od niego majątek. Zawarto umowę, spodziewając się, że napłynie większa liczba chłopów z zachodniej Galicyi. Ks. Huciński zebrał od nich zadatek i dał p. Stankiewiczowi, resztę mieli złożyć później. Tymczasem spodziewani chłopci-Mazurzy nie napłynęli tak prędko, jak zbliżał się bowiem termin wypłaty reszty p. Stankiewiczowi. Ci, co dali zadatek stanęli wobec niebezpieczeństwa utraty znacznego zadatku. Zwrócono się wtedy do Banku parcel. o pomoc. Znalazło się grono wybitnych osobistości w kraju, które za pośrednictwem marszałka powiat. Sozańskiego dało gwarancję Bankowi, że jeżeli wyratuje tych chłopów, to te osoby z własnej kieszeni różnicę straty zapłacą. Wszedł więc Bank w to, jako w interes komisowo-własny, bo jego zadaniem było tylko rzecz rozwikłać. W trak owaniu z p. Stankiewiczem pominięto zupełnie ten szczegół z chłopami, a nazywało się, że sam Bank robi ten interes. Władze skarbowe dopatrzyły się w tem nawet ukrytego kupna i były w tym kierunku dochodzenia.

Na dowód prawdziwości swych słów prosi dr. Deskur o powołanie na świadków pp. Feliksa Sozańskiego, ks. Hucińskiego i dr. Głabińskiego, który należał do gwarantów.

Dr. Grek, wezwany przez przewodniczącego, by się oświadczył co do tego wniosku, mówi, że on jest zawsze za tem, aby jak najwięcej oszczędzać na czasie. Prosi więc p. prokuratora o odpowiedź, co ten cały zarzut ma za znaczenie? P. Stankiewicz jest zadowolony z Banku; nikogo nie oszukano, — więc o co właściwie idzie?

Prokurator, który wraz z dr. Pierackim pytaniami swemi wywołał tę sprawę, przyznaje teraz, że rzeczywiście są to epizody, nie mające nic wspólnego z rozprawą i prosi przewodniczącego, by nie tolerował tego na przyszłość. Powołaniu cytowanych świadków nie sprzeciwia się.

Przewodniczący przecież kwalifikuje fakt ten jako związany ściśle z zarzutami.

Dr. Grek: Poza procedurą karną i ponad całym sądem czuwa przy tej sprawie jurydyczna opinia publiczna i z czystym sumieniem starego obrońcy oddaję ten fakt pod ocenę tej opinii.

Z zeznań następnego świadka Zacharyasza Silbera wynika, że sprzedał Bankowi Borek Nowy z zarobkiem dla siebie tylko 50 tysięcy koron, a nie — jak twierdzi oskarżenie — z zarobkiem 180 tysięcy.

Prokurator: Zeznał pan w śledztwie, że administracja dużo kosztowała. Teraz pan mówi, że pan myślał o administracyi biur lwowskich. Dlaczego pan to mówi?

— Było dużo urzędników — 70 — (w rzeczywistości było ich 18). Ja tego zresztą mówiłem prywatnie sędziemu śledczemu.

Świadek Stefan Bieniaszewski, właściciel dóbr, oddał w r. 1906 Bankowi dobra swe Skotniki w komis, gdy zaś interes nie szedł, świadek odebrał go po 2 latach Bankowi i sprzedał komu innemu. Zaprzecza, jakoby dawał jakiegokolwiek prowizye dyrekcyi przy robieniu tego interesu.

Świadek Jan Skrzyński, właściciel realności w Rzeszowie, był w 1902 r. rządcą majątków, parcelowanych przez Bank, w Świlczy i w Wiewiórcze. W Banku miał na 6 proc. jako wkładkę oszczędności 20 tysięcy kor., pochodzących ze sprzedaży własnego majątku. Wynagrodzenia

miał 80 K miesięcznie i całe utrzymanie — osobno miał od delegata Pacholę przez pewien czas 3 K dziennie diety za pomoc przy innej parcelacyi bankowej. Opowiada o kilku książkach z rachunkami gospodarczymi, do których codziennie wpisywał a raporty przedkładał co tygodnia delegatowi. Kontrolował go delegat najmniej raz na 2 tygodnie.

Przewodn.: W śledztwie pan zeznał, że krewni dr. Deskura, jako delegaci i rządcy Banku, byli na daleko lepszych warunkach i podlegali mniejszej kontroli.

— Mówiłem, że byli na lepszych majątkach, skąd ja mam wiedzieć o warunkach ich, albo o kontroli.

— Dlaczego pan w śledztwie zeznał, że dr. Deskur często przyjeżdżał niepotrzebnie?

— Ja tego nie twierdziłem, nie mogę przecież wiedzieć, czy to było potrzebne, czy nie potrzebne, bo ja parcelacyi nie prowadziłem.

Na tem rozprawę odroczone do dziś — zeznawać będą dalsi świadkowie: b. urzędnik Banku p. Andrzej Szurlej i dr. Adamski.

Sprawozdania giełdowe i fowarowe

Spirytus.

Wiedeń 24. kwietnia 1912 (telefon własny). Za towar kontyngentowany z dostawą natychmiastową za 100 Hl. płacono 67— do 68—.

Tendencja: bez zmiany.

Zboża.

Budapeszt dnia 25. kwietnia 1912. Pszenica na kwiecień 12.02—12.03. Pszenica na maj 11.87—11.88, Pszenica na październik 11.35—11.36. Żyto na kwiecień 10.80—10.81, na maj — na październik 9.39 do 9.40. Owies na kwiecień 10.20—10.21, na październik 8.96 do 8.97. Kukurudza na maj 9.52—9.53, na lipiec od 9.37—9.38, na sierpień 9.38 do 9.39 Rzepak na sierpień 16.90—17.00.

Oferty na pszenicę: mierne.

Chęć kupna: mierna.

Uposobienie: spokojne.

Pogoda: grozi deszcz.

Ropa.

Ceny ropy targu lwowskiego z dnia 25 kwietnia 1912. r.

Wszystko za 100 kg. netto.

Sprawozdanie zaprzysiężonego senszala Alfonsa Gostkowski, Lwów Pasaż Hausmana l. 1, tel. Nr. 1059. Ceny podane w halerzach za 100 kg. loco cysternostacya Borysław, zamknięcie notowań godz. 5 popoł.

A) Ceny ropy związku producentów.

(Wedle podania Związku):

Związek żąda za prompt po —.

Ostatnia transakcyja Związku —.

B) Ceny ropy pozazwiązkowej.

Waluta (termin dostawy):

30 kwiecień 436—437

31 maja 439—440

maj-czerw.-lipiec 442—443

czerw.-lipiec-sierpień 444—446

lipiec 1912—czerwiec 1913 450—460

Tendencja: Na targu sprzedano kilkadziesiąt cystern ropy przy natychmiastowej zapłacie na kwiecień i większą ilość na maj w granicach cen podanych. Uposobienie targu silne.

Zamknięcie giełdy wiedeńskiej.

Wiedeń, dnia 25. kwietnia 1912.

Dziś o godz. 2.30 popołudniu notowano.

Akcyje austr. Zakładu kredyt. 636.50, Akcyje węgierskiego Zakładu kredyt. 830.—, Akcyje Anglobanku 326.50, Akcyje Unionbanku 608.50, Akcyje Länderbanku 530.—, Akcyje Bankvereinu 530.—, Akcyje Bodenkredit 1347.—, Akcyje galic. Banku hip. 700.—, Akcyje Praskiego Banku kredytowego —.—, Akcyje kolei państwowych 726.50, Akcyje kolei południowej 104.25, Akcyje kolei północnej 5050.—, Akcyje kol. czern. 548.—, Akcyje Alpiny 969.—, Akcyje Rima Muranyi 728.50, Akcyje Prag. Towarzystwa tel. 2853.— — Akc. Fabryki broni 909.—, Akcyje tureckie tytoniowe 326.—, Akcyje gal. Karpackiego Tow. naftow. 738.— Oblig. węg. indemniz. 89.25 Renta majowa 89.25, Renta kor. austr. 89.30, Renta kor. węg. 89.10, 56 l. list. Tow. kred. ziemsk. 90.70, 4-proc. listy Banku hipot. 91.50, 4 pół proc. l. Banku hip. 98.20, 5-proc. list. Banku hipot. 10.—, 4 proc. listy Banku kraj 92.20, 4 i pół proc. B. kr. 98.50, 4-proc. gal. Oblig. prop. 97.60, 4-proc. gal. pożyczka kraj. z r. 1893 90.80, 4-proc. pożyczka m. Lwowa 92.—, 4-proc. pożycz. m. Krakowa 88.80, Losy tur. 242.25 Marki 117.88, Ruble 234.25, 5-proc. renta rosyjska 1906 r. 103.80, Akcyje Skoda 731.50 Galic. Bank kredyt. 98.50—99.50, Powaz. Bank depozytowy 552.—, Nowa renta koron. austr. —.—

Uposobienie: Alpiny i Montany z powodu zakupień ożywione, zresztą nierozstrzygnięte.

Pismem kieruje KOMITET REDAKCYJNY.

Wydawca: Spółka Wydawnicza „Gazety Wieczornej”.

Odpowiedzialny redaktor: JERZY KONARSKI.

Drukiem Spółki Drukarskiej „Prasa” ul. Sokoła l. 4.